

Zawartko-Laskowska, Maria

Botaniczna wędrówka po salach Zamku Królewskiego : refleksje na temat niekonwencjonalnych form udostępniania zbiorów muzealnych z okazji sesji "Od lauru zwycięstwa po liść bobkowy : botanika w kontekście kulturowym"

Kronika Zamkowa 1-2/51-52, 243-252

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Maria Zawartko-Laskowska

BOTANICZNA WĘDRÓWKA PO SALACH ZAMKU
KRÓLEWSKIEGO - REFLEKSJE NA TEMAT
NIEKONWENCJONALNYCH FORM UDOSTĘPNIANIA
ZBIORÓW MUZEALNYCH Z OKAZJI SESJI
OD LAURU ZWYCIĘSTWA PO LIŚĆ BOBKOWY. BOTANIKA
W KONTEKŚCIE KULTUROWYM

W dniu 3 grudnia 2005 r. w Zamku Królewskim w Warszawie odbyła się jednodniowa sesja popularnonaukowa pt. *Od lauru zwycięstwa po liść bobkowy. Botanika w kontekście kulturowym*, zorganizowana przez Pracownię Działań Muzealnych Zamku Królewskiego w Warszawie, Oddział Warszawski Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Wydział Biologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Ogród Botaniczny PAN w Powsinie. Sesja miała charakter otwarty, uczestniczyli w niej zaproszeni goście oraz osoby zwiedzające Zamek. W Sali Koncertowej można było wysłuchać trzech wykładów: dr Małgorzaty Szafrąńskiej z Zamku Królewskiego w Warszawie *O czym mówią ogrody?* dr Haliny Galery z Zakładu Botaniki Środowiskowej Uniwersytetu War-

szawskiego (dwukrotnie) i *Zamek Królewski okiem botanika*; dr Bożeny Dubieleckiej z Ogródu Botanicznego Uniwersytetu Warszawskiego *Czy warto spocząć na laurach?*

Wszystkie wykłady były przedstawiane w atrakcyjnej formie prezentacji multimedialnych oraz bogato ilustrowane slajdami. Spotkały się z bardzo dobrym odbiorem licznie zgromadzonych słuchaczy (około 200 osób), ponieważ wygłaszano je z pasją, językiem zrozumiałym nawet dla niespecjalistów.

Omawiane w czasie wykładów fragmenty roślin (m.in. liście wawrzynu szlachetnego, oliwki europejskiej, palmy, akantu, szyszki sosny pini) można było dokładnie obejrzeć i dotknąć, a w rezultacie lepiej zapamiętać ich wygląd i cechy charakterystyczne.

2. Uczestnicy sesji *Od lauru zwycięstwa po liść bobkowy...* podczas „botanicznej wędrowki” po salach Zamku Królewskiego, 3 XII 2005. Fot. M. Zawartko-Laskowska

Ze względu na duże zróżnicowanie zawodowe (botanicy, historycy sztuki i ludzie wielu innych zawodów) oraz wiekowe (dzieci, młodzież szkolna i studencka, ludzie czynni zawodowo i emeryci) przygotowano, oprócz wykładów, również wiele innych możliwości poznawania poruszanych na sesji interdyscyplinarnych zagadnień.

Jedną z takich propozycji były specjalnie na tę okazję opracowane materiały dydaktyczne - swego rodzaju ilustrowany miniprzewodnik botaniczny² - zawierające zestaw zadań i problemów, które miały umożliwić samodzielne zwiedzanie sal stanisławowskich Zamku Królewskiego (w szczególności apartamentów Wielkiego i Króla Jegomości). Zwiedzanie ukierunkowano na poszukiwanie omawianych w czasie wykładów motywów roślinnych powszechnie występujących w sztuce klasycystycznej (na obrazach, tapiseriach, w rzeźbach, meblach, przedmiotach rzemiosła artystycznego oraz elementach wystroju architektonicznego)

oraz poznawanie ich symbolicznego znaczenia. Niektóre motywy roślinne zostały przedstawione przez artystów z godną podziwu wiernością naturze, inne zaś przetworzone tak bardzo, że pozostają tylko dalekim echem istniejących w przyrodzie roślin.

W czasie gdy dorośli uczestnicy sesji zgłębiali tajniki wiedzy o ogrodach i motywach roślinnych funkcjonujących w sztuce, dzieci mogły uczestniczyć w specjalnie dla nich przygotowanych zajęciach plastycznych pt. *Ogród Króla Jegomości* prowadzonych przez Dorotę i Sławomira Szczockich z Zamku Królewskiego.

Na zakończenie sesji każdego z uczestników obdarowano liśćmi lub gałązkami roślin, z którymi miał okazję zapoznać się w czasie wędrowki po muzeum.

Opisywana powyżej sesja popularnonaukowa *Od lauru zwycięstwa po liść bobkowy. Botanika w kontekście kulturowym* wpisuje się w tradycję spotkań (wykładów, prelekcji, pokazów, warsztatów itp.) o charakterze interdyscyplinarnym prowadzonych od kilku lat przez Marię Zawartko-Laskowską w ramach Pracowni Działań Muzealnych Zamku Królewskiego. Stanowią one szczególne wyzwanie zarówno dla prowadzącego, jak i dla uczestników, dotyczą bowiem odległych od siebie dziedzin ludzkiej aktywności twórczej, tzn. nauk przyrodniczych (biologii, chemii, fizyki) oraz sztuki. Wymagają w związku z tym używania języka zrozumiałego dla ludzi zazwyczaj nieprzygotowanych w obu tych dziedzinach jednocześnie.

Wybrane działania (wykłady, pokazy i spotkania warsztatowe) o charakterze interdyscyplinarnym realizowane od szeregu lat w Zamku Królewskim,

dla dorosłych:

- wykład plenarny pt. *Wpływ promieniowania nadfioletowego, widzialnego i podczerwonego na obiekty muzealne - możliwości ochrony*, wygłoszony na ogólnopolskiej konferencji *Światło w muzeum* (1995)³;
- wykłady dla przewodników muzealnych oraz słuchaczy Uniwersytetu III Wieku

3. Warsztaty dla młodzieży *Tajemnice dawnych mistrzów - przymierze nauki ze sztuką* zorganizowane w ramach VIII Festiwalu Nauki, wrzesień 2004. Fot. M. Zawartko-Laskowska

pt. *Działania profilaktyczne w konserwacji dzieł sztuki oraz Dawne techniki malarskie i rysunkowe* (2000-2005);

- wykłady i pokazy w ramach corocznych ogólnopolskich spotkań warsztatowych dla muzealników pt. *Narodziny średniowiecznego obrazu - prezentacja dzieła sztuki poprzez proces jego tworzenia* (2004 i 2005);

- warsztaty w ramach cyklu *Muzealne inspiracje* pt. *Podpatrzone u Canaletta* towarzyszące wystawie *Bernardo Bellotto - sekrety jego malarstwa* (2004), *Tajemnice alchemii* z wykorzystaniem kolekcji moździerzy oraz części ekspozycji archeologicznej (2004), a także *Wyprawa w głąb obrazu, czyli o odkrywaniu dawnej techniki malowania temperą* z okazji wystawy *Wszystko jest taską* (2005);

dla dzieci i młodzieży szkół podstawowych, gimnazjów i liceów:

- wykłady, pokazy i warsztaty w ramach kolejnych edycji Festiwalów Nauki *Śladami alchemii* (2002 i 2003), *Tajemnice dawnych mistrzów - przymierze nauki ze sztuką* (2004), *Oryginał czy falsyfikat* (2005);

- zajęcia o charakterze warsztatowym odbywające się w ciągu całego roku szkolnego (1998-2006) i podejmujące zagadnienia interdyscyplinarne:

- badania natury barwy i światła owocujące powstawaniem nowych kierunków w sztuce;

- praktyki alchemiczne na dworach polskich władców;

- nowoczesne badania fizykochemiczne stosowane w konserwacji dzieł sztuki oraz przy podejmowaniu problemów atrybucji i datowania;

- tajniki dawnych technik malarskich i rysunkowych na podstawie analiz starych traktatów malarskich;
- barwniki stosowane w farbiarniach europejskich gobelinów i wschodnich kołbierni itp.

PODSUMOWANIE

Z rozmów prowadzonych z uczestnikami tych spotkań wynika, że interdyscyplinarna tematyka jest atrakcyjna dla osób i środowisk przekonanych dotąd o hermetyczności swoich zainteresowań. Mówią oni, że „wyprowadza ich na szersze przestrzenie”, „otwiera nowe horyzonty” i po prostu „cieszy i poprawia zawodowe samopoczucie” (!). Dotyczy to zarówno osób dorosłych (m.in. chemików, fizyków, biologów itp.), dla których wykorzystanie posiadanej przez nich wiedzy w niekonwencjonalnej (z ich punktu widzenia) dziedzinie postrzegane jest jako bardzo zawodowo odkrywcze i atrakcyjne, jak i dzieci oraz młodzieży. Nauczyciele niejednokrotnie sygnalizują, że nietypowa tematyka podejmowana we wnętrzach zamkowych pozwala im później odwoływać się do zapamiętanych wrażeń i informacji. Powoduje to pozytywne skojarzenia, a w rezultacie nierzadko pomaga w likwidowaniu awersji niektórych uczniów do trudnych przedmiotów fizykochemicz-

nych. Ponadto przekonuje, że naprawdę istnieją przestrzenie zagadnień, w których spotykać się mogą ludzie o zainteresowaniach należących do - zdawałoby się - zupełnie odmiennych sfer ludzkiej aktywności. Ta ostatnia refleksja formułowana jest szczególnie często przez starszych uczniów stojących przed wyborem dziedziny swojej dalszej edukacji.

Dlatego bardzo pożądane jest kontynuowanie, a nawet rozszerzanie takiego dodatkowego (traktowanego oczywiście jako uzupełnienie innych tradycyjnych metod) interdyscyplinarnego sposobu upowszechniania zagadnień dotyczących dzieł sztuki. Może to być przygotowywane w formie wykładów, pokazów, warsztatów, publikacji czy materiałów edukacyjnych z propozycjami tematycznego zwiedzania wnętrz muzealnych (np. „ścieżka botaniczna”, „ścieżka alchemiczna”, „ścieżka konserwatorska” itp.).

Wprowadzanie takich niestandardowych sposobów udostępniania i upowszechniania zbiorów muzealnych pozostaje w całkowitej zgodzie ze światowymi trendami w działalności oświatowo-edykacyjnej w muzealnictwie. Odwołują się one do twórczej wyobraźni samego muzealnika, który powinien ciągle zabiegać o zainteresowanie zbiorami i zagadnieniami muzealnymi nowych grup społeczeństwa.

PRZYPISY

¹ Z treści tego wykładu można się zapoznać w niniejszej „Kronice Zamkowej”, s. 189-206.

² Opracowanie to zdecydowałam się zaprezentować w całości (zob. Aneks, s. 247-252), gdyż jest dobrym przykładem również innych „druków edukacyjnych” przygotowywanych do wielu spotkań warsztatowych, które organizowane są przez Pracownię Działań Muzealnych Zamku Królewskiego (Daniel Artymowski, Maria Zawartko-Laskowska, Agnieszka Lichacz). Teksty te z założenia pisane w konwencji popularnej (bez

stosowania ściśle naukowego języka), mają nie tylko przekazywać wiedzę, ale przede wszystkim mobilizować, prowokować, zachęcać do uważnego i samodzielnego przyglądania się omawianym dziełom sztuki czy elementom wystroju architektonicznego występującym w zwiedzanych salach muzeum i wiążących się z omawianą tematyką.

³ Wykład ten opublikowano w materiałach konferencyjnych oraz w: „Muzealnictwo” 1996, nr 38, s. 76-86.

ANEKS

OD LAURU ZWYCIĘSTWA PO LIŚĆ BOBKOWY...

- BOTANICZNA WĘDRÓWKA PO SALACH ZAMKU KRÓLEWSKIEGO

Zapraszamy do apartamentów: Wielkiego i Króla Jegomości w Zamku Królewskim w Warszawie. Koncepcję ich wspaniałego wystroju opracował sam król Stanisław August oraz zatrudniani przez niego wybitni artyści doby Oświecenia.

Wśród eksponowanych tu obrazów, rzeźb, mebli, tapiserii oraz elementów bogatego wystroju architektonicznego znaleźć można wiele **motywów roślinnych**. Niektóre z nich przedstawione zostały z godną podziwu wiernością naturze, inne zaś są tylko dalekim echem istniejących w rzeczywistości roślin. Wszystkie miały wzbogacać wrażenia estetyczne, a często też nieść ze sobą ukryte znaczenia symboliczne.

Ruszajmy więc **na botaniczną wędrówkę** po wnętrzach zamkowych uzbrojeni „w mędrca szkielecko i oko”, ale i... w dużą dozę wyobraźni.

GALERIA OWALNA

Sala ta w dobie stanisławowskiej podczas uroczystych przyjęć służyła obiadom tzw. stołu marszałkowskiego. Obecnie ozdobiona jest portretami królewskimi oraz wspaniałymi arrasami z połowy XVI w., z których 5 pochodzi z kolekcji wawelskiej zamówionej w Brukseli przez króla Zygmunta Augusta. Do ich tkania używano wełny, jedwabiu, złotych i srebrnych nici oraz barwników roślinnych najwyższej jakości. Dekorowano nimi wnętrza zamkowe z okazji największych ceremonii (np. w trakcie koronacji Stanisława Augusta!), aby dodawały blasku majestatowi królewskiemu.

Zadanie pt. *Rośliny obrzeży lasów, łąk i muraw...*

Stań przed największym w tej sali arrasem przedstawiającym „Upadek moralny ludzkości przed potopem”. W polu centralnym przedstawiona jest pełna ekspresji scena. Ale Ty spójrz na dolny pas pola centralnego i spróbuj odnaleźć zaznaczone na rysunku rośliny:

1. paproć
2. jeżyna
3. orlik
4. poziomka i kokoryczka
5. babka
6. koniczynka

1   2   3   4   5   6

SALA RADY

W dobie stanisławowskiej odbywały się tu zebrania Rady Nieustającej pod przewodnictwem królewskim.

MARIA ZAWARTKO-LASKOWSKA

Zadanie pt. Laur po raz pierwszy...

Podnieś głowę i spróbuj zapamiętać charakterystyczne cechy lauru, in. wawrzynu (w jego wersji „dostojnej”). Jeszcze niejednokrotnie spotkasz go na naszej trasie.

Laur - wawrzyn szlachetny (czasem też okreśłany jako liść bobkowy).

Od starożytności bardzo częsty motyw dekoracyjny z owalnymi, ostro zakończonymi liśćmi i małymi kulistymi owocami. Często w formie wieńca. Symbol sławy, zwycięstwa, wolności, prawdy i pokoju.

SALA WIELKA ZWANA ASAMBLOWĄ LUB BALOWĄ

Ta sala to wybitne dzieło Merliniego i Kamsetzera, a także Le Bruna (rzeźby Apollina i Minerwy) oraz Monaldiego (alegoryczne postacie Sprawiedliwości i Pokoju).

Zadanie pt. O oliwce, dębie i laurze, czyli co można zobaczyć na drzwiach...

Obejrzyj dokładnie złożone zdobienia na wszystkich drzwiach w tej sali i spróbuj odnaleźć następujące pary roślin: dąb - oliwka, laur - dąb, laur - oliwka.

Oliwka - symbol błogosławieństwa, płodności, siły, potęgi i zwycięstwa (wieniec z dzikiej oliwki bywał nagrodą dla zwycięzcy na olimpiadzie).

Dąb - symbol siły fizycznej i moralnej, królewskiego majestatu, triumfu, honoru i zwycięstwa.

Zadanie pt. Zamiast listka figowego...

Podejdz do niszy przy drzwiach naprzeciw okien. Przyjrzyj się dokładnie rzeźbie z białego marmuru przedstawiającej Apollina (z rysami twarzy króla Stanisława Augusta).

Znajdź 3 fragmenty tej rzeźby wykorzystujące motyw lauru (w formie wieńca lub liścia).

Zadanie pt. Palma...

A teraz powędruj wzrokiem do góry. Nad drzwiami ujrzysz medalion z wizerunkiem króla Stanisława Augusta ujmowany przez dwie alegoryczne postacie Pokoju i Sprawiedliwości. Czy dostrzeżasz tu kolejną symboliczną roślinę - liść palmy w rękach Pokoju?

Palma - symbol wzniosłości, królewkości, zwycięstwa, triumfu, dostojności, mocy twórczej, pokoju oraz Słońca i światła (u Greków poświęcona Apollinowi i Heliosowi).

Zadanie pt. Winorośl, pinią i granat...

Znajdź w tej sali 4 stojące świeczniki (kandelabry).

Wśród bardzo bogatych form dekoracyjnych postaraj się wypatrzeć:

- a) pędy winorośli (w girlandach);
- b) szyszkę sosny pini;
- c) pęknięty owoc granatu (w miejscu, gdzie wkłada się świecę).

Winorośl - symbol święta, uroczystości, urodzaju, gościnności, dobroczynności, radości, triumfu, ale i ofiary
Sosna pinią - symbol płodności, urodzaju, szczodrobliwości bogów Atrybut Dionizosa (greckiego boga wina i płodnych sił natury -- jego laska, owinięta bluszczem albo winoroślą, zakończona była szyszką pini).

Granat - symbol władzy królewskiej, zwycięstwa, doskonałości, mądrości, zgody, płodności, życia i śmierci.

SALA RYCERSKA ZWANA TEŻ NARODOWĄ

Sala ta to znakomite dzieło Merliniego, Kamsetzera, Bacciarellego, Le Bruna i Monaldiego poświęcone upamiętnieniu dokonani wielkich Polaków (wodzów, mężów stanu, pisarzy, uczonych).

Zadanie pt *Liść bobkowy, czyli drugie oblicze lauru zwycięstwa...*

Obróć się wokół siebie i przyjrzyj uważnie aplikom (świecznikom przyściennym) utworzonym ze znanych Ci już dobrze liści laurowych. Czy zgodzisz się z nami, że niezwykle naturalistyczne, wierne oddanie wyglądu gałązek z liśćmi laurowymi (z ich „skórzastością”, falistym brzegiem i wypukłym unerwieniem) powoduje, że chciałoby się je zrywać i... już jako liście bobkowe wrzucać do zupy?!

Zadanie dodatkowe (dla ambitnych!):

Znajdź w gąszczu „bobkowych aplik” 2 wyróżniające się ciemniejszą barwą.

To właśnie je udało się uratować podczas wojny ze skazanego na zniszczenie Zamku.

SALA AUDIENCJONALNA NOWA, CZYLI TRONOWA

Przy opracowywaniu wystroju tego najważniejszego w Zamku wnętrza współpracowali z królem Merlini, Kamsetzer i Plersch.

Zadanie pt. *Blaski i cienie złota...*

Przyjrzyj się uważnie pięknie rzeźbionym, złożonym listwom boazerijnym, których fragmenty udało się uratować ze zniszczonego Zamku (to te o wyraźnie ciemniejszym odcieniu złota). A teraz spróbuj odnaleźć część boazerii przedstawionej na rysunku.

1	2	3	4	5
1. rodzina astrowatych; 2. bez lilak; 3. liść róży; 4. kwiat róży; 5. kamelia

GABINET KONFERENCYJNY

Przepiękne alegoryczne malowidła ściennie na złotym tle (wykonane przez Plerscha) zdobiące to niewielkie ośmioboczne pomieszczenie zostały w dużej części wycięte ze ścian w 1939 r., uratowane i z powrotem wbudowane w ściany Zamku, tworząc tło dla portretów monarchów europejskich współczesnych Stanisławowi Augustowi.

MARIA ZAWARTKO-LASKOWSKA

Zadanie pt. Królewskie puzzle...

Przystań na chwilę i podziwiał najpiękniejszą intarsjowaną podłogę zamkową.

Intarsja - dekoracja ornamentalna uzyskiwana przez zastosowanie różnobarwnych gatunków drewna.

A teraz spróbuj policzyć, ile różnych gatunków drewna wykorzystano, by ułożyć ten niepowtarzalny wzór...

Podpowiedź: 10 (są to: jawor, cytryna, klon, dąb, róża, orzech, czereśnia, mahoń, palisander, czarny dąb).

GARDEROBA I GABINET KRÓLA JEGOMOŚCI DO PISANIA

Wszyscy wiemy, że król Stanisław August był prawdziwym znawcą sztuki. Wystrój tych dwóch pomieszczeń ma nam przypominać o jego pasji kolekcjonerskiej.

Zadanie pt. Co kryją w sobie królewskie ramy obrazów...

Przyjrzyj się uważnie ramom wiszących tu obrazów i spróbuj (nie zniechęcając się daleko posuniętą stylizacją) odnaleźć dobrze Ci już znane liście palmowe i gałązki laurowe.

POKÓJ SYPIALNY KRÓLA JEGOMOŚCI

Zadanie pt Tu wreszcie można spocząć na laurach...

Rozejrzyj się dokoła i odpowiedz, w ilu **różnych** miejscach sypialni widzisz liście laurowe

Podpowiedź: na baldachimie oraz na dolnej części łoża, na pięknej boazerii cisowej w postaci ołowianych połączonych gałązek, w niszach przyokiennych, w girlandach aplik.

POKÓJ AUDIENCJONALNY STARY

Zadanie pt Szyszki i „szyszki”...

Przypatrz się uważnie tej pięknej sali, a potem odpowiedz na pytanie: - ile ornamentów o kształcie szyszek zauważyłeś w tym pomieszczeniu?

Podpowiedź, spójrz na:

- zegar rotacyjny w kształcie urny wykonany przez królewskiego zegarmistrza F. Gugenmusa w 1777 r. - zwieńczenie w kształcie „szyszki” karczocha zwyczajnego;
- cztery stoły przyściennie - duże „szyszki” kardu (czyli karczocha hiszpańskiego);
- zestaw (garnitur) kominkowy: urna i para kadzielnic ze stiuku naśladowującego porfir ze złożonymi brązami - szyszka sosny pinii.

SALA CANALETTA

Znajdujesz się w jednej z najpiękniejszych sal zamkowych. Umieszczono w niej 23 obrazy z widokami Warszawy namalowane przez mistrza Bernarda Bellotta Canaletta na zamówienie króla Stanisława Augusta.

Zadanie pt *Wieniec z bluszczu, czyli tego jeszcze nie było...*

Gdy już nacieszysz się pięknymi przedstawieniami warszawskich pałaców, kościołów, ulic i parków, przyjrzyj się pozostałym elementom wystroju tej sali i spróbuj znaleźć ornament widoczny na rysunku (głowa satyra w wieniec z liści bluszczu).

Bluszcz - motyw dekoracyjny stosowany od starożytności w architekturze (gzymsy, fryzy itp.); symbolizuje życie, wegetację, nieśmiertelność. Atrybut Dionizosa i towarzyszących mu satyrów.

SALA GWARDII KONNEJ KORONNEJ

W tym surowym wnętrzu utrzymanym w różnych odcieniach bieli stały niegdyś ławy dla żołnierzy i skrzynie służące przechowywaniu sztandarów.

Zadanie pt. *Akant, czyli zwykle zielsko, które zostało wyniesione na wyżyny...*

Przyjrzyj się dokładnie licznym pilastrom (płaskim filarom przyściennym) otaczającym salę. Zwróć uwagę na ich piękne kapitele (głowice) w tzw. porządku korynckim. Czy dostrzeżesz tu formę kosza utworzonego z dwóch pasów zachodzących na siebie liści akantu?

Akant - rośliny o pięknych, dużych, głęboko symetrycznie wciętych liściach - bardzo powszechnie występujące w krajach śródziemnomorskich. Wg traktatu Witruwiusza (z I w. p.n.e.) to właśnie widok tego ziela obrastającego kosz zainspirował greckiego rzeźbiarza Kallimacha (z IV w. p.n.e.), który wg tego wzoru zbudował w Koryncie kolumny.

CZERWONY KORYTARZ

Zadanie pt *Martwa natura z owocami i dziczyzną*

Znajdź duży obraz o powyższym tytule malarza flamandzkiego z XVII w. (wiszący na ścianie naprzeciw okien i oznaczony nr 15) i spróbuj rozpoznać jak najwięcej występujących tam warzyw i owoców.

MARIA ZAWARTKO-LASKOWSKA

Podpowiedz: śliwki, gruszki, orzechy włoskie i laskowe, jabłka, winogrona, morele oraz szparagi, kalafior i... karczochy (znane nam już z zegara Gugenmusa).

POKÓJ ZIELONY I ŻÓŁTY

Przez te sale przechodzimy, nie szukając motywów roślinnych.

POKÓJ MARMUROWY

To wnętrze Stanisław August dedykował pamięci polskich monarchów i wyposażył w poczet królów Polski pędzla Bacciarellego.

Zadanie pt. Laur zwycięstwa wieńczy dzieło

Tu już prawie kończy się Twoja botaniczna trasa. Walcz do końca, byś naprawdę zasłużył na LAUR ZWYCIĘSTWA. A zatem do dzieła! Znajdź co najmniej **5 różnych** wieńców lub girland laurowych ukrytych w elementach wystroju tej sali.

Podpowiedz:

- owalne ramy z liści laurowych tworzące wieńce wokół portretów monarchów;
- wieńce w centralnej części plafonu i girlandy w polach bocznych;
- wieniec wokół tarczy zegara nad lustrem;
- rama dominującego w tym wnętrzu portretu Stanisława Augusta opleciona girlandami laurowymi;
- girlanda laurowa przepleciona między postaciami Sprawiedliwości i Pokoju na tarczy herbowej (nad lustrem)
- w supraportach - cyfry królewskie (inicjały) w wieńcach laurowych.

Supraporta - płaszczyzna nad otworem okiennym lub drzwiowym wypełniona dekoracją rzeźbiarską, freskową lub malowidłem.

PRZEDPOKÓJ SALI WIELKIEJ ASAMBLOWEJ

Zadanie pt. „Akantowość” akantu - absolutna wierność naturze czy fantazja twórcza...

Zatrzymaj się na zakończenie przy dominującej w tej sali pięknej alabastrowej wazie ze sceną pochodu bogów greckich (pochodzącej z 4. ćw. XVIII w.).

Zwróć uwagę na doskonale współlistnienie dwóch rodzajów motywów roślinnych:

- liści akantu - oddanych bardzo precyzyjnie (niemalże jak z atlasu botanicznego) oraz
- kwiatów stylizowanych, abstrakcyjnych (niewystępujących w przyrodzie).

Dziękujemy za wspólną botaniczną wędrowkę po apartamentach królewskich. Zasłużyłeś na laur zwycięstwa!!!

Opracowanie tekstu: Maria Zawartko-Laskowska
Zdjęcia: Katarzyna Laskowska
Rysunki: Halina Galera